

เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์

นางสาวมนัสวีณี จันทะเลิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2418-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

i 22864751

CRITERIA FOR QUALITY ASSESSMENT IN CHILDREN TELEVISION PROGRAM

Miss Manatwinee Jantalert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-2418-3

481726

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์

โดย

นางสาว มณีนี จันทร์ทะเลศ

สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ สุภาพร โพธิ์แก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ เมธา เสรีธนาวงศ์)

มนัสวินี จันทะเลิศ : เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์. (CRITERIA FOR QUALITY ASSESSMENT IN CHILDREN TELEVISION PROGRAM) อ. ที่ปรึกษา :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 148 หน้า. ISBN 974-14-2418-3.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์ในมุมมองของกลุ่มผู้ประเมิน 3 กลุ่ม ได้แก่ รัฐ กลุ่มทางสังคมที่ห่วงใยเด็ก และผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์ 2) เพื่อหาจุดร่วมและข้อแตกต่างของข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์และสืบค้นข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษวิจัย สรุปได้ว่า ผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่มมีข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์ ดังนี้

รัฐ เน้นคุณภาพของรายการในด้านการให้ความรู้และการศึกษา รองลงมาได้แก่ การถ่ายทอดค่านิยมที่ดีแก่เด็ก และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรมอันดีงาม สำหรับกลุ่มทางสังคมที่ห่วงใยเด็กให้ความสำคัญกับ เนื้อหาที่เป็นประโยชน์ผสมผสานทั้งความรู้และบันเทิง การปลูกฝังพัฒนาการด้านระบบความคิด การปลูกฝังเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์จะเน้นในเรื่อง เนื้อหารายการที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจตามวัยของเด็ก รวมทั้งจะต้องมีความหลากหลายของเนื้อหาและรูปแบบรายการ

อย่างไรก็ตาม ผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รายการเด็กทางโทรทัศน์ควรมีเนื้อหาที่ให้สาระความรู้ เป็นประโยชน์แก่เด็ก และเหมาะสมตามวัยของเด็ก นอกจากนี้ กลุ่มทางสังคมที่ห่วงใยเด็กยังเพิ่มเติมในเรื่อง การส่งเสริมวัฒนธรรมไทย และในมุมมองของผู้ผลิตรายการเห็นว่าเทคนิควิธีการนำเสนอรายการต้องดึงดูดความสนใจของเด็กด้วย สำหรับข้อแตกต่างในข้อกำหนดของทั้ง 3 กลุ่มนั้นไม่พบอย่างเด่นชัด

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4585117428 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: CRITERIA / QUALITY ASSESSMENT / CHILDREN TELEVISION PROGRAM

MANATWINEE JANTALERT : CRITERIA FOR QUALITY ASSESSESMANT IN CHILDREN TELEVISION PROGRAM. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. KWANREUN KITIWAT, 148 pp. ISBN 974-14-2418-3.

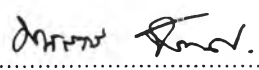
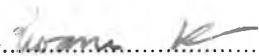
This qualitative research attempts to investigate the criteria for quality assessment in children television program. The purpose of the study is to analyze the principles that subjects used as the criteria for quality assessment in children television program and seek out the similarity and difference of those criteria.

The subjects were divided into three groups: government, social institutions, producers of children television program. Regarding the first two groups of subjects, documents relating to children television program of government and social institutions were selected for the sample of the study, while the In-depth interview was applied to collect data from the producers.

The study found the criteria for quality assessment of three groups of subjects as follow: government has emphasized on education and knowledge, social values, and religious and moral, respectively. For the social institutions, the combination of knowledge and entertainment has been crucially underlined following by the development of thinking system, and social harmonization. The producers of children television program has focused on interest and need of each level of children, and variety of content and format of the program.

For the similarity, all assessors have determined that the most importance feature of children TV program is to deliver the necessary knowledge which is appropriate for each age of children. Furthermore, the social institutions has mentioned that Thai cultural promotion is required whereas the producers of children television program has suggested that presentation technique is also essential to attract children's attention. Nevertheless, it is not apparently found the different criteria among three assessors.

Department Mass Communication
Field of study Mass Communication
Academic year 2005

Student's signature.....
Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

กว่าที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเสร็จสมบูรณ์และสุ่มส่งได้ด้วยดีนั้น ก็ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งเป็นที่สุดจาก ผศ.ขวัญเรือน กิติวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่มีคุณค่ามาโดยตลอด รวมถึง อ. สุภาพร โพธิ์แก้ว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อ.เมธา เสรีธนาวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่ดีต่อผู้วิจัย สิ่งดีๆ ที่ทุกๆ ท่านมีให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์ ทุกๆ ท่านมีความสำคัญและมีค่าต่องานวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

และขอขอบคุณกำลังใจจากเพื่อนสนิทมิตรสหายทุกคนที่ไม่อาจกล่าวนามได้หมด ณ ที่นี้ ซึ่งคอยช่วยเหลือมาโดยตลอด และรับรู้ร่วมกันว่าระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์เป็นบทเรียนอันมีค่าและคงไม่อาจหาได้ที่ไหนอีก ที่สำคัญที่สุด ขอขอบพระคุณ “แม่” ที่ให้โอกาสเข้าใจ และรักกันทุกสถานการณ์

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขาดตกบกพร่องหรือมีความผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดและขออภัยผู้เกี่ยวข้องมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหำนำการวิจัย.....	15
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	15
ขอบเขตของการวิจัย.....	15
นิยามศัพท์.....	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
1. แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพสื่อโทรทัศน์.....	18
1.1) แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพ.....	18
1.2) คุณภาพในมุมมองทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม 6 ทฤษฎี.....	20
1.3) ประเภทของคุณภาพและมาตรฐาน.....	25
1.4) แนวคิดเกี่ยวกับสื่อเพื่อสาธารณะและการประเมินคุณภาพ สื่อโทรทัศน์.....	27
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของรายการเด็กทางโทรทัศน์.....	32
2.1) รูปแบบและเนื้อหา.....	32
2.2) คุณลักษณะหรือคุณสมบัติของรายการเด็กทางโทรทัศน์ ในต่างประเทศ.....	34
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35

	หน้า
3	เปรียบเทียบวิธีวิจัย..... 38
	แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา..... 38
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล..... 42
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 42
	การนำเสนอข้อมูล..... 43
4	ข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์ จากมุมมองของกลุ่มรัฐ กลุ่มทางสังคมที่ห่วยใยเด็ก และผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์..... 44
	ข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์ จากมุมมองของรัฐ..... 44
	ข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์ จากมุมมองของกลุ่มทางสังคมที่ห่วยใยเด็ก..... 68
	ข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็กทางโทรทัศน์ จากมุมมองของผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์..... 83
5	การเปรียบเทียบข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพ รายการเด็กทางโทรทัศน์..... 122
	การเปรียบเทียบข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพ รายการเด็กทางโทรทัศน์..... 122
	- มุมมองรัฐ..... 122
	- มุมมองกลุ่มทางสังคมที่ห่วยใยเด็ก..... 124
	- มุมมองผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์..... 127
6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ..... 137
	สรุปผลการวิจัย..... 137
	ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย..... 144
	ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต..... 144

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	145
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	148

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 2.1	กรอบในการประเมินสื่อกระจายเสียง.....	29
ตารางที่ 2.2	สื่อกระจายเสียงในบริบทของการบริการเพื่อสาธารณะ.....	29
ตารางที่ 4.1	สรุปข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็ก ทางโทรทัศน์จากมุมมองของรัฐ.....	64
ตารางที่ 4.2	สรุปข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็ก ทางโทรทัศน์จากมุมมองของกลุ่มทางสังคมที่ห่วยไยเด็ก.....	78
ตารางที่ 4.3	สรุปข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพรายการเด็ก ทางโทรทัศน์จากมุมมองของผู้ผลิตรายการเด็กทางโทรทัศน์.....	115
ตารางที่ 5.1	เปรียบเทียบข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพ รายการเด็กทางโทรทัศน์.....	130